

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. balandžio 28 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja) ir Algirdo Taminsko, teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Parida“ kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. birželio 4 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Parida“ ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Stakreta“ dėl skolos, palūkanų ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimą, kai tokias išlaidas patvirtinantis dokumentas pateikiamas teismui nepriėmus baigiamojo sprendimo dėl ginčo esmės, t. y. teismui priėmus sprendimą už akių (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 98 straipsnis), aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovės atstovas advokatas Giedrius Baziulis prašė teismo priimti papildomą sprendimą priteisti ieškovei teisinės pagalbos išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovės atstovas nurodė, kad Plungės apylinkės teismas 2020 m. kovo 20 d. priėmė sprendimą už akių, kuriuo tenkino ieškovės UAB „Parida“ ieškinį priteisti iš atsakovės UAB „Stakreta“ skolos, palūkanų ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Ieškovės teigimu, teismas ypač operatyviai ir greitai įstatymo nustatyta tvarka priėmė sprendimą už akių, o dėl šalyje paskelbtos ekstremalios situacijos dėl COVID-19 plitimo grėsmės prevencijos buvo padidėjęs advokato darbo krūvis, todėl ieškovės atstovas nespėjo pateikti ieškovės bylinėjimosi išlaidas patvirtinančių dokumentų. Atsižvelgdamas į tai, ieškovės atstovas prašė teismo priimti papildomą sprendimą dėl teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo ieškovei.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Plungės apylinkės teismas 2020 m. kovo 30 d. nutartimi prašymo netenkino, atsisakė priimti papildomą sprendimą.
5. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad 2020 m. kovo 26 d., po sprendimo už akių priėmimo ir paskelbimo, byloje buvo gautas ieškovės UAB „Parida“ atstovo advokato G. Baziulio prašymas dėl papildomo sprendimo priėmimo ir su prašymu pateikta 2020 m. vasario 28 d. sąskaita už teisinės paslaugas Nr. 2020 02 28 ir jos sumokėjimą patvirtinantis 2020 m. vasario 29 d. išsų pavedimo nurodymas Nr. 1140, iš kurių matyti, kad ieškovė patyrė 800 Eur teisinės pagalbos išlaidų.
6. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Plungės apylinkės teismui 2020 m. kovo 20 d. priimant sprendimą už akių, byloje duomenų apie ieškovei suteiktas teisinės pagalbos išlaidas nebuvo, todėl jų atlyginimo klausimas ir nebuvo sprendžiamas. Plungės apylinkės teismas 2020 m. kovo 20 d. sprendimu už akių klausimą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo išsprendė pagal į bylą pateiktus rašytinius įrodymus, pagrindžiančius šalių patirtas bylinėjimosi išlaidas, o kiti duomenys apie patirtas bylinėjimosi išlaidas buvo pateikti jau po sprendimo už akių paskelbimo. Ieškovė neabejotinai turėjo galimybę pateikti į bylą pirmiau nurodytus dokumentus, pagrindžiančius patirtas bylinėjimosi išlaidas.
7. Klaipėdos apygardos teismas, išnaginėjęs civilinę bylą pagal ieškovės atskirąjį skundą, 2020 m. birželio 4 d. nutartimi paliko nepakeistą Plungės apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. nutartį.
8. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad ieškovė pateikė teismui ieškinį 2020 m. vasario 27 d. Ieškinyje ieškovė, be kitų reikalavimų, prašė priteisti jos turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, tačiau teismui pateikė tik įrodymus, pagrindžiančius žyminio mokesčio sumokėjimą. Pirmosios instancijos teismas 2020 m. vasario 28 d. išsiuntė procesinius dokumentus atsakovei, šie jai buvo įteikti 2020 m. kovo 3 d. Atsakovei nepateikus atsiliepimo į ieškinį, vadovaudamasis pačios ieškovės prašymu priimti sprendimą už akių, pirmosios instancijos teismas 2020 m. kovo 20 d. priėmė sprendimą už akių bei išsprendė bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimą.
9. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pati ieškovė ieškinyje buvo pateikusi prašymą – atsakovei nepateikus atsiliepimo į ieškinį arba parengiamųjų procesinių dokumentų, priimti sprendimą už akių. Kadangi [CPK](#) neįtvirtinta teismui pareigos skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje, sprendžiant dėl sprendimo už akių priėmimo, kai atsakovas nustatytu terminu nepateikia atsiliepimo į ieškinį, ir informuoti byloje dalyvaujančius asmenis apie teismo posėdį ([CPK 142 straipsnio](#) 4 dalis), tai pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą už akių, nepažeidė proceso teisės normų. Ieškovė ieškinyje buvo pareikšusi prašymą priimti sprendimą už akių esant [CPK 142 straipsnio](#) 4 dalyje nustatytam pagrindui, todėl apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad ieškovė turėjo ir galėjo numatyti, jog atsakovei nepateikus atsiliepimo į ieškinį, bus priimtas sprendimas už akių, todėl turėjo pareigą bei visas galimybes pateikti bylinėjimosi išlaidas pagrindžiančius įrodymus.
10. Apeliacinės instancijos teismas pripažino nepagrįstais ieškovės argumentus, kad ji įrodymų iki bylos išnaginėjimo pabaigos negalėjo pateikti

dėl paskelbtos ekstremalios situacijos dėl COVID-19 plitimo grėsmės prevencijos (mažinimo) ir padidėjusio darbo krūvio, motyvavo, kad nukrypti nuo [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalies nuostatos, jog įrodymai, pagrindžiantys bylinėjimosi išlaidų dydį bei pagrįstumą, privalo būti pateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, galima tik jeigu yra nustatytos reikšmingos aplinkybės, dėl kurių asmuo neturėjo galimybes pateikti prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Apeliacinės instancijos teismas, atsisiveldamas į tai, kad ieškovė įrodymus, pagrindžiančius patirtas bylinėjimosi išlaidas, turėjo jau 2020 m. vasario 28 d., pati ieškovė prašė teismo priimti sprendimą už akių atsakovei nepateikus atsiliepimo į ieškinį, konstatavo, jog ieškovė nenurodė jokių reikšmingų aplinkybių, kurioms esant ji neturėjo objektyvių galimybių pateikti į bylą jos bylinėjimosi išlaidas pagrindžiančius įrodymus.

11. Ieškovės argumentai, kad vien jau procesinis prašymas ieškinyje priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir tai, kad ieškovei atstovavo advokatas, sudaro pagrindą priimti papildomą sprendimą, apeliacinės instancijos teismo buvo pripažinti nepagrįstais, nurodant, kad ieškovė nesilaikė [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalies nuostatų bei nenurodė jokių objektyvių priežasčių, kurios būtų pagrindas šiuo atveju nukrypti nuo [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalies nuostatų taikymo.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

12. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. birželio 4 d. nutartį ir Plungės apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. nutartį ir priimti papildomą sprendimą, kuriuo būtų tenkintas ieškovės prašymas dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo ir ieškovei iš atsakovės UAB „Štakreta“ būtų priteista 800 Eur išlaidų už advokato teisinės paslaugas atlyginimo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

- 12.1. Duomenų apie patirtas bylinėjimosi išlaidas ieškovė, atstovaujama advokato, nepateikė anksčiau, nes nebuvo informuota apie posėdį, nebuvo skirtas bylos nagrinėjimas, o tik rašytinio proceso tvarka priimtas sprendimas už akių dėl skolos ieškovei iš atsakovės priteisimo. Teismas ypač operatyviai ir greitai (per kiek daugiau negu vieną mėnesį nuo ieškinio gavimo) įstatymo nustatyta tvarka priėmė sprendimą už akių ieškovės naudai. Pagal [CPK 277 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktą teismas, priėmęs byloje sprendimą, dalyvaujančių byloje asmenų pareiškimu ar savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą, jeigu teismas neišsprendė bylinėjimosi išlaidų ar jų dalies atlyginimo ar paskirstymo klausimo. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad iškelti klausimą dėl papildomo sprendimo priėmimo galima per dvidešimt dienų nuo teismo sprendimo priėmimo dienos. Prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ieškovė pateikė nepaėjęs dvidešimčiai dienų nuo sprendimo už akių priėmimo.

- 12.2. [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalies nuostatos, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas, o šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, taikomos esant [CPK 251 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytoms sąlygoms: kai byla nagrinėjama iš esmės, tiriami įrodymai, tačiau ne tada, kai priimamas sprendimas už akių nepranešus apie tokio sprendimo priėmimą [CPK 285 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta tvarka, kuris reiškia ne bylos išnagrinėjimą iš esmės, o procesinės padėties, kai viena šalis be pateisinamos priežasties nepalaiko savo reikalavimų ar atsikirtimų, išeitį.

- 12.3. Vyriausybė 2020 m. kovo 14 d. nutarimu „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ Nr. 207 paskelbė visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje karantiną, todėl apeliacinės instancijos teismas neteisingai nurodė, kad ieškovės negalėjimas pateikti įrodymų iki bylos išnagrinėjimo pabaigos dėl paskelbtos ekstremalios situacijos dėl COVID-19 plitimo grėsmės prevencijos (mažinimo) ir padidėjusio darbo krūvio nepagrįstas jokiais įrodymais ([CPK 178 straipsnis](#)).

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimą, kai tokias išlaidas patvirtinantis dokumentas pateikiamas teismui nepriėmus baigiamojo sprendimo dėl ginčo esmės ([CPK 98 straipsnis](#)), aiškinimo ir taikymo

13. Išlaidos advokato pagalbai apmokėti yra vienos iš išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu. Jų mokėjimo pagrindus, tvarką ir dydžio nustatymo kriterijus reglamentuoja [CPK 88](#) ir [98](#) straipsniai. [CPK 98 straipsnis](#) reglamentuoja išlaidų advokato pagalbai apmokėti atlyginimą. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
14. Šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio ([CPK 98 straipsnio](#) 2 dalis).
15. Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai pasisakoma, kad [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas negali būti aiškinamas ir taikomas taip, kad būtų paneigta asmens, kurio naudai priimtas sprendimas, teisė gauti jo patirtų bylinėjimosi išlaidų, be kita ko, išlaidų advokato pagalbai, atlyginimą. Priešingu atveju būtų pažeisti bendrieji teisingumo ir protingumo principai bei [CPK 2](#) straipsnyje įtvirtintas civilinio proceso tikslas ginti asmens, kurių materialinės subjektinės teisės ar saugomi interesai pažeisti ar ginčijami, interesus. Prašymą dėl išlaidų atlyginimo ir atitinkamus įrodymus šalys gali pateikti bet kuriuo proceso metu, iš karto dėl visų išlaidų ar dalimis, svarbu, kad kiekvienoje instancijoje tai būtų padaryta iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 15 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-207-313/2015](#) ir joje nurodytą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo bei Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką; 2016 m. vasario 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35-248/2016](#) 20 punktą).
16. Jeigu teismas bylos nagrinėjimo metu neišsprendžia bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimo, šiam klausimui spręsti yra įtvirtintas papildomo sprendimo priėmimo institutas.
17. Papildomo sprendimo priėmimas reglamentuotas [CPK 277](#) straipsnyje, kurio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad teismas, priėmęs byloje sprendimą, dalyvaujančių byloje asmenų pareiškimu ar savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą, jeigu neišsprendė bylinėjimosi išlaidų ar jų dalies atlyginimo ar paskirstymo klausimo. Iškelti klausimą dėl papildomo sprendimo priėmimo galima per dvidešimt dienų nuo teismo

sprendimo priėmimo dienos ([CPK 277 straipsnio](#) 2 dalis).

18. Taigi papildomas sprendimas dėl bylinėjimosi išlaidų neabejotinai turi būti priimtas tais atvejais, kai prašymas dėl jų atlyginimo priteisimo ir dydį patvirtinantys įrodymai buvo pateikti iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos, tačiau teismas šio reikalavimo neišsprendė.
19. Kaip minėta pirmiau nutartyje, kasacinio teismo praktikoje yra pažymėta, kad [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas negali būti aiškinamas ir taikomas taip, kad būtų paneigta asmens, kurio naudai priimtas sprendimas, teisė gauti jo patirtų bylinėjimosi išlaidų, be kita ko, išlaidų advokato pagalbai, atlyginimą. Dėl to [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalies nuostatos, kad advokato ar advokato padėjėjo pagalbos išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas jas priteisti ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos, gali būti netaikomos, nustačius reikšmingas aplinkybes, įrodančias, kad asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių įrodymų iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-207-313/2015; 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-35-248/2016, 22 punktas).
20. Taigi turi būti nustatomos reikšmingos aplinkybės, įrodančios, kad asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių įrodymų iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos, o jeigu tokių nenustatoma, pripažįstama, kad asmuo prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių įrodymų iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos nepateikė dėl neatidumo ir nerūpestingumo, kas nulėmė tokio prašymo netenkinimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2018 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-194-684/2018](#), 21 punktas).
21. Kasacinio teismo formuojamoje praktikoje taip pat akcentuojama, kad kai byla baigiama nepriėmus teismo sprendimo dėl ginčo esmės, o priimamas procesinis sprendimas tik dėl pradėto teismo proceso pabaigos bei toks sprendimas priimamas rašytiniame procese, apie kurį šalys neinformuojamos, o asmenys dar nėra pateikę prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių įrodymų, tuomet pripažįstama, jog nustatytos reikšmingos aplinkybės, įrodančios, kad asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių dokumentų iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-207-313/2015; 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-35-248/2016, 25 punktas; 2018 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-194-684/2018, 22 punktas).
22. Pradėto teismo proceso pabaiga laikoma ne tik bylos nutraukimas, bet ir ieškinio palikimas nenagrinėto ar priimto teismo įsakymo panaikinimas, kada pradėtoje byloje šalių materialūs ginčas paliekamas neišspręstas, nes nepriimamas baigiamasis teismo sprendimas dėl ginčo esmės (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-194-684/2018 23 punktą).
23. Nagrinėjamu atveju, bylos duomenimis, nustatyta, kad Plungės apylinkės teismas 2020 m. kovo 20 d. priėmė sprendimą už akių, o ieškovės UAB „Parida“ atstovo advokato prašymas dėl papildomo sprendimo priėmimo pirmosios instancijos teisme buvo gautas 2020 m. kovo 26 d., kai kartu su prašymu pateikta ir 2020 m. vasario 28 d. sąskaita už teisinės paslaugas Nr. 2020 02 28 ir jos sumokėjimą patvirtinantis 2020 m. vasario 29 d. lėšų pavidimo nurodymas Nr. 1140, iš kurių matyti, kad ieškovė patyrė 800 Eur teisinės pagalbos išlaidų.
24. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Plungės apylinkės teismui 2020 m. kovo 20 d. priimant sprendimą už akių, byloje duomenų apie ieškovei suteiktas teisinės pagalbos išlaidas nebuvo, todėl jų atlyginimo klausimas ir nebuvo sprendžiamas.
25. Spręsdamas dėl [CPK](#) nuostatų, įtvirtinančių sprendimo už akių institutą, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas konstatavo, kad sprendimo už akių priėmimas – tai specifinis ginčų civilinėje byloje sprendimo būdas, kai vienai iš proceso šalių nusišalinus nuo dalyvavimo nagrinėjant civilinę bylą ši byla yra nagrinėjama ir sprendimas yra priimamas nedalyvaujant tai šaliai (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarimas).
26. Teisėjų kolegija pažymi, kad sprendimo už akių priėmimas yra išimtis iš civiliniame procese taikomo rungimosi proceso. Šis institutas taikomas tuomet, kai šalis nesinaudoja savo teise būti išklausyta: neatvyksta į parengiamąjį ar teismo posėdį, per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, paruošiamojo dokumento ir pan. ([CPK 285 straipsnio](#) 1 dalis).
27. Teismas dėl sprendimo už akių priėmimo turi nuspręsti ne vėliau kaip per septynias dienas nuo termino pateikti atsiliepimą į ieškinį, paruošiamąjį dokumentą pabaigos dienos rašytinio proceso tvarka šalims nepranešus ([CPK 285 straipsnio](#) 6 dalis). Teismas priima sprendimą už akių praėjus protingam laikui po termino procesiniams dokumentams pateikti pabaigos. Šalims nepranešama apie tai, kad bus priimamas sprendimas už akių, nes šalys apie šią galimybę būna informuotos pranešant apie pareigą pateikti procesinį dokumentą.
28. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad teismas, priimdamas sprendimą už akių, atlieka formalų vienos ginčo šalies pateiktų ir (ar) nurodytų įrodymų vertinimą, t. y. įsitikina, kad pasitvirtinus šių įrodymų turiniui būtų pagrindas priimti tokį sprendimą ([CPK](#) 285 straipsnio 2 dalis), todėl sprendimas už akių nėra klasikinė ir įprasta teisingumo įgyvendinimo forma. Sprendimas už akių yra vienos iš ginčo šalių netinkamo, pasyvaus procesinio elgesio padarinys. Sprendimo už akių institutas skirtas tam, kad būtų užtikrintas proceso koncentruotumo principas ir užkirstas kelias vilkinti procesą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-64-684/2020](#), 28 punktas ir jame nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika).
29. Teisėjų kolegija pabrėžia, kad nagrinėjamos bylos atveju Plungės apylinkės teismas klausimą dėl sprendimo už akių priėmimo sprendė rašytinio proceso tvarka, ieškovė nebuvo informuota apie posėdį, nebuvo skirtas bylos nagrinėjimas, o tik rašytinio proceso tvarka priimtas sprendimas už akių dėl skolos ieškovei iš atsakovės priteisimo. Dėl to pripažintina, kad nagrinėjamu atveju rašytinis bylos procesas buvo baigtas priimant sprendimą už akių, t. y. bylos šalims neturint realios galimybės iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos pateikti dokumentus apie patirtas bylinėjimosi išlaidas, nes teismo procesas dėl ginčo esmės net ir nevyko. Dėl to ieškovė turėjo pagrindą teikti savo prašymą dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo priteisimo jau po Plungės apylinkės teismo 2020 m. kovo 20 d. sprendimo už akių priėmimo. Byloje nustatyta, kad ieškovės UAB „Parida“ atstovo advokato prašymas dėl papildomo sprendimo priėmimo teisme buvo gautas 2020 m. kovo 26 d., kartu su prašymu pateikiant ir dokumentus, pagrindžiančius patirtas bylinėjimosi išlaidas.
30. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad tais atvejais, kai asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo priteisti išlaidų advokato pagalbai apmokėti atlyginimo iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos, toks klausimas gali būti išspręstas taikant papildomo sprendimo institutą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-194-684/2018 27 punktą). Atsižvelgdama į šios nagrinėjamos bylos situaciją, vadovaudamasi analogijos principu, teisėjų kolegija, plėtodama kasacinio teismo praktiką, konstatuoja, kad tais atvejais, kai bylos nagrinėjimas baigiamas teismo sprendimu už akių dėl to, kad teismui iki nustatyto termino pabaigos nebuvo pateiktas atsiliepimas į ieškinį, paruošiamasis dokumentas ir dalyvaujantys byloje asmenys iki tokio sprendimo priėmimo nebuvo pateikę prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir šias išlaidas pagrindžiančių dokumentų, įvertinus konkrečios bylos aplinkybes (pvz., trukmę nuo ieškinio pateikimo ir sprendimo už akių priėmimo ir kt.), gali būti pripažįstama, jog nustatytos reikšmingos aplinkybės, įrodančios, kad asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių dokumentų iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
31. Nagrinėjamu atveju ieškovės UAB „Parida“ atstovo advokato prašymas priimti papildomą sprendimą buvo pateiktas pagal [CPK 277 straipsnio](#) reikalavimus, todėl, atsižvelgiant į šioje nutartyje nurodytas teisės normas ir kasacinio teismo praktiką, darytina išvada, kad klausimas dėl išlaidų advokato pagalbai apmokėti atlyginimo ieškovei iš atsakovės turėjo būti svarstomas pagal [CPK](#) 98 ir 277 straipsnius.

32. Apibendrindama nurodytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, ir netinkamai išsprendė ieškovės prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo, todėl pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesiniai sprendimai naikintini ir klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo perduotinas iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui ([CPK 360 straipsnis](#)). Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumo, taip pat netinkamai aiškino ir taikė [CPK](#) 98 ir 277 straipsnių nuostatas, nepagrįstai nesprendė, ar byloje nebuvo nustatytos reikšmingos aplinkybės, įrodančios, kad asmuo neturėjo galimybės pateikti prašymo dėl atstovavimo išlaidų ir jų dydį pagrindžiančių dokumentų iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

33. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 15 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 2,33 Eur tokių išlaidų. Perdavus bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, šių išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 360 ir 362 straipsniais,

nutaria:

Panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. birželio 4 d. nutartį ir Plungės apylinkės teismo 2020 m. kovo 30 d. nutartį ir perduoti klausimą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo iš naujo nagrinėti Plungės apylinkės teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Gražina Davidonienė

Algirdas Taminskas